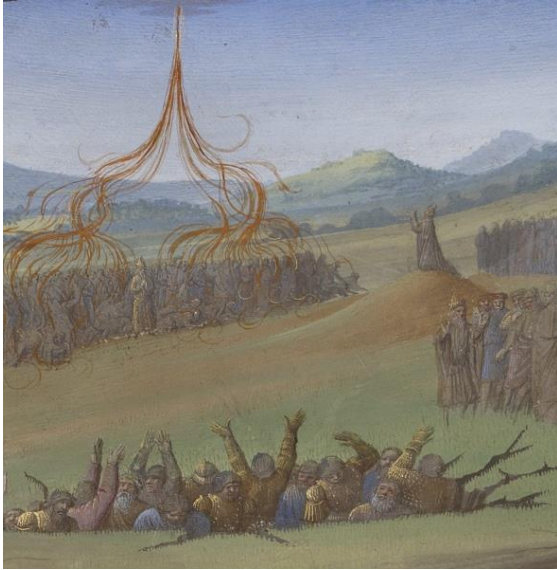

Korach's Fate – Artwork

Korah's Fate
Jean Fouquet

Destruction of Korah, Dathan, and Abiram
Holman Bible

Korah's Fate
Bible abrégée

Korach's Fate in Art

Introduction

Bemidbar chapters 16-17 tell of the rebellion of Korach and his followers, with one of the most memorable parts of the narrative being the description of the earth swallowing up the rebels. The three images shown here, J. Fouquet's miniature,¹ the illustration from the 1890 Holman Bible, and the miniature from the Bible abrégée,² envision both the miraculous swallowing and the participating rebels in unique ways, reflecting different understandings of the original story.

Contrasting Images

Fouquet

Fouquet is the only one of the three artists to portray both the rebels in Datan and Aviram's camp as well as the 250 men who bring the incense. The latter are depicted in the background, with spirals of fire descending upon them from the heavens. Amidst the mostly amorphous mass, one more clearly defined figure, apparently Aharon, stands unharmed. In the foreground, a hole in the earth encloses a group of men who stretch their arms upward, unable to save themselves. Between the two groups, several bystanders calmly watch the event. Behind them, a lone character, presumably Moshe, stands on a mound of earth and lifts his hands in a gesture of prayer.

Holman Bible

This dark image contrasts sharply with the soft colors of Fouquet's miniature. A sinister feeling pervades the picture. Moshe lifts his staff,³ lightning strikes, and a full-fledged earthquake breaks apart the land. What was a small hole in Fouquet's image, here becomes a massive canyon in which many meet their death. The nation looks on, but several of the figures appear to turn back, perhaps frightened that they, too, will get caught in the catastrophe.

Bible abrégée

As opposed to the other renditions, this illustration depicts just two figures, presumably Datan and Aviram. A hole, much like a pit or well, fills the image. The two men stand inside with their arms outstretched and their faces turned upward. On top of their heads is a disk with red flames or rays, representing a fire burning at the gates of hell.

Relationship to the Biblical Text

The artists' choices reflect certain ambiguities in the Biblical text and different possible interpretive stances:

Nature of the Miracle

While the artist of the Holman Bible suggests that an earthquake broke open the ground and created a large canyon, the two illuminated manuscripts depict a relatively small and localized opening which swallowed up the rebels. Which depiction is closer to the Biblical record? How massive was the opening? Was it the result of a natural disaster, like an earthquake, or was it a totally miraculous phenomenon?

The text simply says that the earth "opened its mouth and swallowed" the men, allowing for each of the artistic renderings. Moshe, though, describes the miracle as a "בְּרִיאָה" (a "new creation"), suggesting that this was an event which had never before occurred. This, perhaps, rules out the option of a natural earthquake, and points instead to a completely supernatural event.⁴ See [The Punishments of Korach, Datan, and Aviram](#) for elaboration.

Who Was Swallowed?

Both Fouquet and the Holman Bible portray many people being swallowed by the earth. The Bible abrégée, in contrast, depicts just two, presumably Datan and Aviram. According to the Torah, who was included in this punishment? Were Korach and his household killed together with Datan and Aviram and their families?

The verses are ambiguous. [Bemidbar 16:19](#) suggests that Korach was gathered with the 250 men in front of the Tent of Meeting for the incense test, while [Bemidbar 16:24](#), [16:32](#) and [26:9-10](#)⁵ seem to include him within the camp of Datan and Aviram.⁶ Some commentators, thus, conclude that he was burnt⁷ while others propose the opposite.⁸ [Bavli Sanhedrin](#) offers a "compromise", suggesting that Korach suffered either both punishments⁹ or neither.¹⁰

The question relates to a larger issue as well: Was Korach the leader of both the 250 men and Datan and Aviram? To what extent were the two sets of complaints intertwined? Was this one united rebellion or two distinct ones? See [Korach's Rebellion – How Many Factions?](#)

The Role of the Nation

From the Holman Bible, it appears that the the entire nation gathered to witness the punishment of Datan and Aviram, while in Fouquet's image there are merely a few bystanders. What was the role of the larger nation in the rebellion? Bemidbar is unclear. Though the word "הָעֵדָה" occurs multiple times in the narrative, it is not always clear to whom it refers. When Korach gathers the "עֵדָה" to the Tent of Meeting in 16:19, is he assembling the whole nation¹¹ or only his followers? When Hashem tells Moshe, "הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת", "is He suggesting to kill all of the Children of Israel or merely the rebelling congregation?"¹² What does this suggest about the level of the nation's guilt, or on the other hand, about Hashem's willingness to punish collectively? For elaboration, see [Dialogue with the Divine During Korach's Rebellion](#)

The Fate of the 250 Men

While the Holman Bible illustration and the Bible abrégée ignore the fate of the 250 men, Fouquet paints them being devoured by fire in the back of his painting, suggesting that the two punishments occurred simultaneously. Is this corroborated by the Biblical account? Bemidbar mentions the assembly of the 250 men immediately before describing the deaths of Datan and Aviram, but only relays their being burnt in the last

verse of the chapter. Thus, the moment of their death is unclear. On one hand, the late mention supports a later death, but on the other hand, the literary framing might suggest simultaneity. Alternatively, the past perfect form of the phrase "וַיָּשׁוּ יַצְאָה" might mean that their deaths actually occurred even before the opening of the earth.¹³

¹ Jean Fouquet (1420–1481) was a French painter, famous for his manuscript illuminations. The image shown is a detail of a miniature from a fifteenth century illuminated French manuscript of Josephus' Antiquities of the Jews. Fouquet is responsible for eleven of the fourteen large-scale miniatures in the manuscript. The two volume work can be found in the Bibliothèque Nationale in Paris. To view the full miniature, see [here](#).

² This French, 13th century, abridged illuminated Bible, also known as the Bible of Saint-Jean d'Acre, is housed in the Bibliothèque de l'Arsenal, France. The image shown is a detail of a larger illustration. To view the full page, see [here](#).

³ In Bemidbar 16, there is no mention of Moshe's use of his staff.

⁴ Commentators disagree regarding the extent of the miracle. [Ramban](#) suggests that though earthquakes might not have been a new phenomenon, the idea that a land should open *and then close* was unique here. [Ralbag](#), instead, posits that Hashem worked through natural means; the "new" miraculous aspect was the timing and speed in which the opening was created. [Ibn Ezra](#), in contrast, prefers to reinterpret "בְּרִיאָה" so that it does not refer to an innovation at all. Drawing on [Yechezkel 23:47](#), he suggests that the word simply means a cut.

⁵ This verse is perhaps the most explicit.

⁶ Note, though, [Bemidbar 16:27](#) which states that "וַיִּדְתֵּן וַאֲבִירֵם יֵצְאוּ נֹצְבִים פֶּתַח אֶהְלִיָּהֶם" but makes no mention of Korach, and compare Moshe's retelling of the event in [Devarim 11:6](#) where he omits Korach from the list of those who were swallowed.

⁷ See, for instance, [Ibn Ezra](#) who is forced into a somewhat difficult read of Bemidbar 26:10.

⁸ For example, see [R. Bachya](#).

⁹ See the opinion there which suggests that from the combination of verses one should conclude that he suffered both penalties. This position might suggest that Korach belonged in both camps of complainers and thus got a dual punishment.

¹⁰ See the opinion of R. Yochanan there who points to the fact that though the verses mention Korach's "household" being swallowed, they do not mention him specifically. Similarly, though the verse says that fire came upon the 250 men, there, too, there is no explicit mention of Korach. R. Yochanan does not explain why the ring leader of the rebellion should get off without punishment. [Rashi](#) suggests that, according to R. Yochanan, Korach may have died in the plague of Chapter 17.

¹¹ See Tanchuma and [Rashi](#) who suggest that he spent the whole night persuading all the tribes to join him, and that he succeeded.

¹² Compare [Ramban](#) who suggests that the whole nation was somewhat culpable and thus God desired to destroy them, with [Ibn Ezra](#) from whom it sounds as if Hashem was referring just to Korach's men. See also the opinion of R. Chananel (brought by Ramban above) who suggests that Hashem was speaking just about the rebels, but Moshe misunderstood and thought He was referring to the entire nation.

¹³ This question, too, relates to the nature of the rebellion as a whole. A simultaneous punishment might support viewing the

rebels as part of one unified front, while separate deaths might support viewing their complaints as more distinct.

Sources Biblical Texts

במדבר ט"ז: ט"ז-י"ט

(טז) ויאמר משה אל קרח אַתָּה וְכָל עֲדֻתְךָ הָיִי לִפְנֵי ה' אֵתָּה וְהֵם וְאַהֲרֹן מִחֵר. (יז) וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֲתָתוֹ וַנִּתְּנָם עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי ה' אִישׁ מִחֲתָתוֹ חֲמֻשִׁים וּמֵאֲתָיִם מִחֲתָת וְאַהֲרֹן אִישׁ מִחֲתָתוֹ. (יח) וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֲתָתוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וַיַּעֲמְדוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. (יט) וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קִרַח אֶת כָּל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעֵדָה.

במדבר ט"ז: כ"ד

דַּבֵּר אֶל הָעֵדָה לֵאמֹר הֲעֵלוּ מִסְבִּיב לְמִשְׁכַּן קִרַח דָּתוֹ וְאַבְיָרִם.

במדבר ט"ז: כ"ה-ל"ב

(כה) וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיִּלָּךְ אֶל דָּתוֹ וְאַבְיָרִם וַיִּלְכּוּ אַחֲרָיו זְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל. (כו) וַיְדַבֵּר אֶל הָעֵדָה לֵאמֹר סוּרוּ נָא מֵעַל אֹהֶלִי הַאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה וְאַל תִּגְעוּ בְּכָל אֲשֶׁר לָהֶם פֶּן תִּסְּפוּ בְּכָל חַטָּאתָם. (כז) וַיַּעֲלוּ מֵעַל מִשְׁכַּן קִרַח דָּתוֹ וְאַבְיָרִם מִסְבִּיב וְדָתוֹ וְאַבְיָרִם יָצְאוּ נֹצְבִים פֶּתַח אֹהֶלִיהֶם וַנִּשְׁיֵהֶם וּבְנִיָּהֶם וְטָפָם. (כח) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְּעוּן כִּי ה' שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה כִּי לֹא מִלְּבִי. (כט) אִם כָּמוֹת כָּל הָאָדָם יִמְתּוּן אֵלֶּה וּפְקֻדֹת כָּל הָאָדָם יִפְקֹד עֲלֵיהֶם לֹא ה' שְׁלַחְנִי. (ל) וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא ה' וּפְצֹתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה וַיִּדְעֹתֶם כִּי נִאֲצוּ הַאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת ה'. (לא) וַיְהִי כִכְלֹתוֹ לְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּבְקַע הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם. (לב) וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת בְּתִיָּהֶם וְאֶת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקִרַח וְאֶת כָּל הַרְכוּשׁ.

במדבר כ"ו: ט'-י'

(ט) וּבְנֵי אֱלִיאָב נְמוּאֵל וְדָתוֹ וְאַבְיָרִם הוּא דָּתוֹ וְאַבְיָרִם קְרוּאֵי קְרִיאֵי הָעֵדָה אֲשֶׁר הָצוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן בְּעֵדַת קִרַח בְּהַצְתָּם עַל ה'. (י) וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת קִרַח בְּמוֹת הָעֵדָה בְּאֹכַל הָאֵשׁ אֶת חֲמֻשִׁים וּמֵאֲתָיִם אִישׁ וַיְהִיו לְגֵס.

דברים י"א: ו'

וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתוֹ וְלְאַבְיָרִם בְּנֵי אֱלִיאָב בֶּן רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָהּ הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַעֶם וְאֶת בְּתִיָּהֶם וְאֶת אֹהֶלִיהֶם וְאֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקִרְבֵּי כָּל יִשְׂרָאֵל.

יחזקאל כ"ג: מ"ז

וַרְגִּמוּ עֲלֵיהֶן אָבֹן קָהֵל וַיִּבְרָא אוֹתָהֶן בְּחַרְבוֹתָם בְּנִיָּהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם יַהֲרִגוּ וּבְתִיָּהֶן בָּאֵשׁ יִשְׂרָפוּ.

Classical Texts

בבלי סנהדרין דף ק"י.

ואמר רבי יוחנן: קרח לא מן הבלועים ולא מן השרופין. לא מן הבלועין - דכתיב +במדבר ט"ז+ ואת כל האדם אשר לקרח - ולא קרח, ולא מן השרופין - דכתיב +במדבר כ"ו+ באכל האש את חמשים ומאתים איש - ולא קרח. במתניתא תנא: קרח מן השרופין, ומן הבלועין. מן הבלועים - דכתיב +במדבר כ"ו+ ותבלע אתם ואת קרח, מן השרופין דכתיב +במדבר ט"ז+ (ותצא אש מלפני ה') [ואש יצאה מאת ה'] ותאכל את החמשים ומאתים איש וקרח בהדיהו.

Medieval Texts

רש"י במדבר ט"ז:י"ט

ויקהל עליהם קרח - בדברי ליצנות. כל הלילה ההוא הלך אצל השבטים ופתה אותם כסבורין אתם שעלי לבדי אני מקפיד, איני מקפיד אלא בשביל כלכם. אלו באין ונוטלין כל הגדולות, לו המלכות ולאחיו הכהונה, עד שנתפתו כלם.

רש"י סנהדרין ק"י.

לא מן הבלועין ולא מן השרופין - אלא במגפה מת.

אבן עזרא במדבר ט"ז:כ"א-כ"ב

(כא) הבדלו – כי היו עמם פתח אהל מועד.

(כב) ויפלו על פניהם להתפלל. וטעם אל – מורה שיש לו כח לכלותם כרגע, והוא אלהי הרוחת, והטעם פי' אל, כי יוכל לכלותם, כי הרוחות בידו הם. האיש אחד יחטא הוא קרח שהקהיל על משה ועל אהרן כל העדה. וי"א, כי טעם אל אלהי הרוחות – כי בידו כח לחפש הרוחות כי הוא אלהיהם, והוא ידע כי האחד שהוא קרח חטא לבדו, וגם אם החטיא אחרים. והנכון בעיני, כי טעם הבדלו מתוך העדה הזאת, הם קרח וכל עדתו, ואש יצאה ואכלתם, וכלתם כרגע (לה).

אבן עזרא במדבר ט"ז:ל'

בריאה - י"א, שהיא תורה על המצא מה שלא היה. וכבר פירשתי, שאין המלה, רק מגזרת וברא אותהן (יחז' כג, מז). וכבר נבקעו מדינות רבות וירדו הדרים בהן שאולה, והנה פירושה כטעם גזרה. ופצתה האדמה את פיה - כמו ופתחה, וכן יפצה פיהו (איוב לה, טז). וכבר רמזתי, בעבור היות נשמת האדם העליונה תיכונה תדבר על הגבוהים ממנה כדרך ארמונה שהוא הגוף, וכן על השפלים ממנה להבין השומעים.

אבן עזרא במדבר ט"ז:ל"ה

ה"א החמשים מושכת עצמה ואחרת עמה. י"א, קרח מהנבלעים היה, והראיה ותבלע אותם ואת קרח (במדבר כו,

י). וי"א, כי נשרף היה, והעד: ואת קרח במות העדה באכול האש (שם). וחז"ל אמרו, כי נשרף ונבלע. ולפי דעתי, שלא נבקע רק מקום דתן ואבירם, כי לא נזכר. וקרח היה עומד עם מחתתו עם אהרן ועם נשיאי העדה מקריבי הקטרת. ופי' הפסוק ואת קרח (במדבר כו, י), איננה דבק עם ותבלע אותם שם, רק עם ובמות העדה (שם). ואם יטעון טוען, ויאמר: למה לא הזכיר קרח עם השרופים? התשובה, כי אחר שהזכיר הכתוב שנשרפה עדתו שבאה לעזרה, אין צורך להזכיר קרח, כי מקל וחומר יודע הדבר. וכמוהו מרכבות פרעה וחילו (שמות טו, ד), ולא הזכיר בשירה פרעה שטבע. ובאמת טבע, כי כן כתוב, ונער פרעה וחילו (תה' קלו, טו). והעד הנאמן כי קרח היה מהשרופים, ולא יהיה כקרח וכעדתו (במדבר יז, ה).

רמב"ן במדבר ט"ז:כ"א

הבדלו מתוך העדה הזאת - יש לשאול, אם ישראל לא חטאו ולא מרדו ברבם למה היה הקצף עליהם לאמר ואכלה אותם כרגע, ואם גם הם מרדו כקרח וכעדתו איך יאמרו משה ואהרן האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף. וכתב רבינו חננאל הבדלו מתוך העדה הזאת, עדת קרח ולא עדת בני ישראל, ויאמרו אלהי הרוחות לכל בשר וגו', מיד הודיע הקדוש ברוך הוא למשה כי לא כל עדת בני ישראל בקש לכלות אבל עדת קרח בלבד, לפיכך פירש לו זה שאמרתי "הבדלו" העלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירם הוא שאמרתי לך. הזכיר להם "העלו מסביב", אולי כשיראו קרח ועדתו ישובו, אלו דבריו. ואינם נכונים, כי לא היה ראוי לומר על קרח דתן ואבירם שלשה אנשים "הבדלו מתוך העדה" כי אינם עדה. ואין ישראל בתוכם, ואהרן עם עדת מקריבי הקטורת היה בתוכם בבואם. ועוד כי "הבדלו" רמז למשה ואהרן בלבד, כמו הרומז (להלן יז י). וכן ואכלה אותם כרגע, רמז למגפה שתכלה עם רב ועצום כרגע. וחלילה שלא יבין משה נבואתו ויטעה בה.

אבל הטעם, כי מתחלה היה לב העם אחרי משה ואהרן, וכאשר לקחו קרח ועדתו איש מחתתו וישימו עליהם קטרת ועמדו פתח אהל מועד עם משה ואהרן, אז קרא קרח לכל העדה ואמר להם כי בכבוד כולם הוא מקנא, וייטב הדבר בעיניהם ונקהלו כלם לראות אולי יישר בעיני האלהים ותשוב העבודה לבכוריהם, וזה טעם ויקהל עליהם קרח את כל העדה (פסוק יט). והנה נתחייבו כליה שהיו מהרהרים אחרי רבם, והם כמהרהרים אחרי השכינה ומוותרים על נבואת נביא בלבם וחייבין מיתה בידי שמים. ומשה ואהרן למדו עליהם זכות, שלא חטא במעשה אלא קרח, והוא הגורם והוא המפתה אותם, וראוי הוא שימות לבדו לפרסם ולהודיע ענשו לרבים.

וזו דרך מבקשי רחמים שיקלו החטא מעל העם ונותנין אותו על היחיד הגורם, מפני שהוא חייב על כל פנים. וכן אמר דוד (ש"ב כד יז) הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן מה עשו תהי נא ידך בי ובבית אבי. והיה העונש ההוא על העם גם בחטאם, שהיה להם לתת השקלים מעצמם, אם העונש ההוא על זה כדברי רבותינו (ברכות סב ב). כי לא צוה אותם המלך שלא יתנו השקלים, כי הוא לדעת המנין בלבד היה חפץ, וענשם וענשו בזה שוה הוא. ועוד כי מלבד המנין היה עונש על העם מתחלת דבר, כדכתיב (ש"ב כד א) ויוסף אף ה' לחרות בישראל ויסת את דוד בהם. וכתב שם רש"י לא ידעתי על מה. ואני אומר בדרך סברא, שהיה עונש על ישראל בהתאחר בנין בית הבחירה, שהיה הארון הולך מאהל אל אהל כגר בארץ ואין השבטים מתעוררים לאמר נדרוש את ה' ונבנה הבית לשמו, כענין שנאמר (דברים יב ה) לשכנו תדרשו ובאת שמה, עד שנתעורר דוד לדבר מימים רבים ולזמן ארוך, שנאמר (ש"ב ז א ב) ויהי כי ישב המלך בביתו וה' הניח לו מסביב מכל אויביו ויאמר המלך אל נתן הנביא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלהים יושב בתוך היריעה. והנה דוד מנעו השם יתברך מפני שאמר (דה"י א כב ח) כי דמים רבים שפכת ארצה לפני, ונתאחר עוד הבנין עד מלוך שלמה. ואלו היו ישראל חפצים בדבר ונתעוררו בו מתחלה היה נעשה בימי אחד מהשופטים או בימי שאול, או גם בימי דוד, כי אם שבטי ישראל היו מתעוררים

בדבר לא היה הוא הבונה אבל ישראל הם היו הבונים. אבל כאשר העם לא השגיחו, ודוד הוא המשגיח והמתעורר והוא אשר הכין הכל היה הוא הבונה, והוא איש משפט ומחזיק במדת הדין ולא הוכשר בבית הרחמים, ועל כן נתאחר הבנין כל ימי דוד בפשיעת ישראל, ועל כן היה הקצף עליהם. ועל כן היה המקום אשר יבחר ה' לשום שמו שם נודע בענשם ובמגפתם. והכתוב ירמוז כל זה, שנאמר (ש"ב ז ו ז) כי לא ישבתי בבית למיום העלותי את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה ואהיה מתהלך וגוי בכל אשר התהלכתי בכל בני ישראל הדבר דברתי את אחד שבטי ישראל אשר צויתי לרעות את עמי את ישראל לאמר למה לא בנייתם לי בית ארזים. הרי יאשים הכתוב, כי השכינה מתהלכת בכל ישראל מאהל אל אהל וממשכן אל משכן ולא היה אחד בכל שופטי ישראל הרועים אותם מתעורר בדבר. ואמר הכתוב עוד, כי גם השם רחוק מהם ולא דבר לאחד מכולם לבנות הבית, רק עתה שנתעוררת הטיבות כי היה עם לבבך, ואצוה עתה לבנותו על יד שלמה בנך שיהיה איש שלום.

רמב"ן במדבר במדבר ט"ז:ל'

ואם בריאה יברא ה' - כתב ר"א יש אומרים כי בריאה תורה על המצא יש מאין, וכבר נבקעו מדינות רבות וירדו הדרים בהן שאולה, אבל פירושה כטעם גזרה, מן וברא אותה (יחזקאל כג מז). והנכון שתאמר על המצא דבר מאין, כי אין אצלנו בלשון הקדש מורה על זה זולתני המלה הזאת. אבל הענין, כי בקיעת האדמה אינה בריאה מחודשת, אבל פתיחת הארץ את פיה לבלוע הוא חדוש לא נהיה מעולם. כי כאשר תבקע האדמה כמו שנעשה פעמים רבים ברעש הנקרא זלולה תשאר פתוחה, גם ימלא הבקע מים ויעשה כאגמים. אבל שתפתח ותסגר מיד כאדם הפותח פיו לבלוע ויסגור אותו אחרי בלעו, זה הדבר נתחדש ביום ההוא כאלו הוא נברא מאין, וזה טעם ותכס עליהם הארץ (פסוק לג). ולכך אמר הכתוב אחרי ותבקע האדמה (פסוק לא), ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם (פסוק לב). ועל דעת רבותינו (סנהדרין קי א) בקרוב פתח גיהנם, גם הוא ענין נתחדש לשעתו.

רבינו בחיי במדבר ט"ז:ל"ה

(לה) ואש יצאה מאת ה'. מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה. קרח בקש מעלה רמה שאינה ראויה לו ובא בזה כנגד ה' יתברך, לפיכך נדון בירידה הוא והנסמכים עמו, וכענין שדרשו רז"ל: (במדבר כא, כ) "ומבמות הגיא", כן ענינו של קרח, אב לכל המתגאים המבקשים ליטול שררה שלא כדיון. גם בכאן העונש השרפה היתה מדה כנגד מדה, כי חמשים ומאתים אלו שהיו בכורות באו להקריב קטרת על גבי האש ומחתותיהן בידיהן ועל כן נדונו באש, ועליהם אמר דוד המלך ע"ה: (תהילים קו, יח) "ותבער אש בעדתם להבה תלהט רשעים".

רלב"ג במדבר ט"ז:ל"ה

(כח-לב) בזאת תדעון כי ה' שלחני וגוי' - נתן להם משה אות, יכירו בו כי זה פעל אלהי, והוא שאלו האנשים לא ימותו כמות כל האנשים, אך שהשם יתעלה יברא בריאה בעבורם, תתחדש ממנה פתיחת הארץ את פיה ותבלע אותם ואת כל אשר להם, באופן שירדו חיים בעומק הארץ, והוא שקרא 'שאול'. והנה היתה זאת הבריאה מהשם יתעלה אז על דרך מופת בבטן הארץ אשר תחתיים, מה שנתחדש ממנו בקיעת הארץ. והנה היה עניין זה המופת, שמה שיעשה על דרך הטבע בזמן ארוך ארוך נפלא, עשה השם יתעלה על דרך המופת כמעט רגע. וכן דרך שאר המופתים הנעשים על יד נביא, כמו שביארנו בששי מספר מלחמות ה'.

Modern Texts